

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В. Геруш
“ _____ ” _____ 20__ р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни**

**«ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ЕРГОТЕРАПІЯ. СПОРТИВНА МЕДИЦИНА ТА
ПСИХОЛОГІЯ СПОРТУ»**

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 Медична психологія
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 4

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини « » « » 20__ року (Протокол №)

Завідувач кафедри внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини професор, доктор медичних наук В.К. Тащук

Схвалено на засіданні предметно-методичної комісії з терапевтичних дисциплін « » « » 20__ року (Протокол №).

Голова предметно-методичної комісії з терапевтичних дисциплін професор, доктор медичних наук В.К.Тащук

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Полянська Оксана Степанівна – професор кафедри, доктор медичних наук, професор, okspolyan@ukr.net; Амеліна Тетяна Миколаївна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, amelinatania@bsmu.edu.ua Поліщук Олександр Юрійович, доцент кафедри, кандидат медичних наук, Kt482@ukr.net
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/vnutrishnoyi-meditsini-fizichnoyi-reabilitatsiyi-sportivnoyi-meditsini-ta-fizichnogo-vihovannya/
Веб-сайт кафедри	http://cardio.bsmu.edu.ua/
E-mail	cardiology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 230
Контактний телефон	+38 (03722) 4-40-23

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Практичні заняття	30
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Згідно Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» від 03.12.2020 р., встановлення завдань реабілітації - визначення конкретних, вимірюваних, досяжних, відповідних та визначених у часі показників функціонування особи, які вона повинна досягти внаслідок отримання реабілітаційної допомоги, які визначаються фахівцем з реабілітації спільно з особою при складенні програми терапії. Система реабілітації ґрунтується на біопсихосоціалній моделі обмеження повсякденного функціонування/життєдіяльності, реабілітаційній стратегії охорони здоров'я та Міжнародній класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, яка об'єднує різні напрями надання реабілітаційних послуг.

Спортивна медицина – це галузь медицини, яка вивчає зміни в організмі людини під час занять спортом, а також способи профілактики, лікування або корекції патологічних змін, що виникають при фізичних навантаженнях. Популяризація здорового способу життя через прихильність до виконання постійних фізичних навантажень вимагають від лікарів знань з методів діагностики функціонального стану організму, протипоказів до занять спортом, проявів патологічних процесів в організмі, які свідчать про нераціональність фізичного навантаження.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);

- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinivannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контроль без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
анатомія людини	медична та соціальна реабілітація
патофізіологія	внутрішня медицина
біологічна та біоогранічна хімія	ортопедія та травматологія

фізіологія	хірургія
медична та біологічна фізика	педіатрія
	неврологія

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична реабілітація та ерготерапія. Спортивна медицина та психологія спорту» є формування у студента теоретичних і практичних знань для опанування комплексу заходів, спрямованих на обстеження здоров'я, функціонального стану та працездатності, виявлення відхилень та їх лікування в осіб, що займаються фізичною культурою та спортом, здійснення втручань, спрямованих на оптимізацію функціонування осіб, які зазнають або можуть зазнати обмеження повсякденного функціонування у їхньому середовищі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фізична реабілітація та ерготерапія. Спортивна медицина та психологія спорту» є забезпечення засвоєння студентом сучасних вмінь і навиків у галузі спортивної медицини, фізичної реабілітації з метою кваліфікованого надання медичної та реабілітаційної допомоги особам з обмеженнями повсякденного функціонування для досягнення та підтримання оптимального рівня функціонування та якості життя у їх середовищі.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

- **інтегральні:** здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог;

- **загальні:**

ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати в команді, мотивувати людей і рухатися до спільної мети.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **спеціальні (фахові, предметні):**

ФК 9. Здатність до використання науково верифікованих методів та технік, використання моно- і комбінованих схем комплексного лікування з застосуванням медикаментозної терапії.

ФК 14. Здатність до здійснення психоосвітньої роботи серед населення та медичних працівників.

ФК 15. Здатність до здійснення психологічної реабілітації населення.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- Закон України про реабілітацію в сфері охорони здоров'я. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм. Функціональні проби, класифікація. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження. Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Загальні основи реабілітації. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб. Фізична реабілітація в хірургії, травматології та ортопедії. Фізична реабілітація при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи. Фізична реабілітація хворих дітей різного віку. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.

Уміти:

- провести клінічне обстеження спортсмена; визначити необхідний обсяг та інтерпретувати результати загальних, функціональних і спеціальних методів дослідження,
- провести диференційну діагностику при патологічних станах у спортсменів,
- провести клінічне обстеження, ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми за стандартними методиками, визначити необхідний обсяг та інтерпретувати результати загальних, функціональних і спеціальних методів дослідження,
- зробити призначення комплексу заходів реабілітації з урахуванням стану хворого, особливостей захворювання, травми, операції, ступеня функціональних розладів, етапу реабілітації,
- визначити реабілітаційний прогноз, цілі реабілітації, сформувані індивідуальний реабілітаційний план,
- оцінити успішність та ефективність комплексу реабілітаційних заходів, надати рекомендації щодо амбулаторного етапу.

Демонструвати:

ПРН 4. Здійснювати ідентифікацію, підготовку і виконання психологічного (медико-психологічного) втручання, яке необхідне для досягнення поставленої мети, використовуючи результати психодіагностики.

ПРН 5. Визначати принципи, тактику, характер лікування, реабілітації, медичної, психологічної, психоконсультаційної (психотерапевтичної), медико-психологічної допомоги.

ПРН 6. Розробляти моделі, стратегії й план дій щодо здійснення психологічних (медико-психологічних) втручань і надання послуг.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Фізична реабілітація та ерготерапія. Спортивна медицина та психологія спорту», який складається з двох змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Спортивна медицина та психологія спорту.

Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм.

Визначення спортивної медицини. Основні розділи спортивної медицини, лікарський контроль, загальна і спортивна патологія. Визначення стану здоров'я, групи здоров'я. Завдання і зміст лікарського контролю за особами, що займаються фізичною культурою та спортом. Визначення фізичного розвитку, стану здоров'я, медичних груп для занять фізичною культурою. Оцінка фізичного розвитку (метод стандартів, кореляції, індексів). Загальна характеристика впливу фізичних навантажень на організм. Зміни з боку серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, крові, опорно-рухового апарату під впливом постійних фізичних навантажень.

Тема 2. Функціональні проби. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення та оцінка загальної фізичної працездатності. Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження.

Класифікація функціональних проб, їх значення у спортивній медицині. Класифікація фізичних навантажень: максимальні, субмаксимальні, оптимальні, мінімальні навантаження.

Функціональні проби з фізичним навантаженням, які використовуються у спортивній медицині для визначення тону симпатичної і парасимпатичної нервової системи. Проби зі зміною положення тіла (кліно-, ортостатична). Проби із затримкою дихання (Штанге, Генча) для визначення функціонального стану дихальної системи. Методика проведення проби Ашнера-Дайніні. Методика проведення дермографічних рефлексів. Методика проведення проби Розенталя, її значення у СМ. Проба Мартине-Кушелєвського, її значення у СМ. Тлумачення проби Руф'є, застосування її у фізкультурників та спортсменів.

Визначення фізичної працездатності. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні тесту PWC 170. Методика проведення Гарвардського

степ-тесту, оцінка фізичної підготовленості. Методика визначення максимального споживання кисню. Розрахунок показника МСК за номограмою Астранда. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні тесту Навакі. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні тесту Купера.

Типи реакцій серцево-судинної системи на фізичне навантаження. Види медичних груп. Формування лікарського висновку за результатами обстежень спортсменів.

Тема 3. Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Психологія спорту.

Поняття про втому, перевтому та перенапруження під час занять фізичними вправами. Гостре та хронічне фізичне перенапруження. Причини, механізми формування, види гострого перенапруження. Клінічна картина та невідкладна допомога. Хронічне перенапруження, причини розвитку, стадії перебігу, зміни інструментальних методів дослідження. Поняття про «фізіологічне» та «патологічне» спортивне серце. Раптова смерть під час занять фізичною культурою, причини, фактори ризику, профілактика. Поняття про допінг.

Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація та ерготерапія.

Тема 4. Загальні основи реабілітації. Поняття про мультидисциплінарну команду. Роль фізичного терапевта та ерготерапевта в роботі реабілітаційної команди. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб. Особливості використання засобів реабілітації у хворих з COVID-19. Види реабілітації. Комплексна реабілітація. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда. Роль фізичного терапевта та ерготерапевта в роботі реабілітаційної команди. Реабілітаційні періоди. ФР при інфаркті міокарда (ІМ), ішемічній хворобі серця. Етапи реабілітації, основні етапи, завдання покази та протипокази до призначення ФР при ІМ. Завдання ФР у хворих на гіпертонічну хворобу, методи, засоби ФР. Особливості планування та проведення реабілітаційних заходів для хворих на бронхіальну астму, пневмонію. Дихальні вправи. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів ФР при захворюваннях органів травлення (виразкова хвороба дванадцятипалої кишки і шлунку, хронічний гастрит, дискінезія жовчовивідних шляхів, спланхноптоз). Особливості використання засобів реабілітація у хворих з COVID-19.

Тема 5. Фізична реабілітація та ерготерапія в хірургії, травматології та ортопедії.

Актуальні питання ФР у хворих хірургічного профілю. Особливості призначення фізичної терапія залежно від етапів лікування, покази та протипокази, послідовність призначення та профілактика ускладнень.

Етапи реабілітації травматологічних хворих. Засоби, методи, особливості фізичного впливу, профілактика ускладнень та їх ліквідація. Застосування ФР при ортопедичних порушеннях у дітей. Види дефектів постави. Особливості методики ФР при дефектах постави. Види деформації склепіння стопи, особливості фізичного впливу. Сколіоз, особливості обстежень дітей, корсетолікування, фізичні вправи, їх ефективність. Покази до оперативного лікування. Остеохондроз хребта, особливості відновного лікування.

Тема 6. Фізична реабілітація та ерготерапія при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи.

Особливості ФР при інсультах, характеристика етапів, комплексне застосування засобів ФР згідно режимів рухової активності. Поняття про ранні втручання при інсульті, роль мультидисциплінарної команди у реабілітації інсульту. Позиціонування пацієнта, профілактика ускладнень. ФР при захворюваннях периферичної нервової системи.

Тема 7. Фізична реабілітація та ерготерапія дітей різного віку. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.

ФР хворих дітей різного віку. Клінічна характеристика фізичного впливу в різні терміни вагітності та у післяпологовому періоді. Завдання, засоби, особливості дозування фізичних вправ у різні терміни вагітності. Показання та протипоказання до призначення ФР у гінекології. Клінічна характеристику, завдання, засоби, форми ФР у гінекології.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота	
		Лекції	Практичні заняття			
1	2	3	4	5	6	
<i>Змістовий модуль 1. Спортивна медицина та психологія спорту.</i>						
1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм.	12	2	4	6	Огляд навчальної, наукової та методичної літератури відповідно тем практичних занять. Складання індивідуального реабілітаційного плану. Написання реферату, оформлення презентацій або підготовка наукових доповідей на засідання наукового гуртка і студентські наукові конференції тощо.	
2. Функціональні проби, класифікація. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження.	14	1	4	8		
3. Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нерациональних заняттях фізичною культурою та спортом. Спортивна психологія.	11	1	4	6		
<i>Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація та ерготерапія.</i>						
4. Загальні основи реабілітації. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб. Особливості використання засобів реабілітації у хворих з COVID-19.	12	2	4	8		
5. Фізична реабілітація в хірургії, травматології та ортопедії.	11	1	4	8		
6. Фізична реабілітація при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи.	13	2	4	8		
7. Фізична реабілітація хворих дітей різного віку. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.	11	1	4	6		
Залікове заняття	2		2			
УСЬОГО ГОДИН	90	10	30	50		

11. Теми лекцій.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Сучасні уявлення про спортивну медицину, методи обстеження фізкультурників і спортсменів. Оцінка функціональних здібностей організму людини за допомогою функціональних проб. Передпатологічні стани і захворювання при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Психологія спорту.	2
2.	Фізична та реабілітаційна медицина. Мультидисциплінарна команда. Міжнародна класифікація функціонування. Кваліфікаційні обов'язки фізичного та ерготерапевта при наданні реабілітаційних послуг.	2
3.	Особливості реабілітаційних втручань при патології внутрішніх органів.	2
4.	Фізична реабілітація та ерготерапія в ортопедії, неврології.	2
5.	Основні принципи застосування засобів фізичної реабілітації, ерготерапії в педіатрії та акушерсько-гінекологічній практиці.	2
РАЗОМ		10

12. Теми практичних занять.

№ з/п	Тема	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Спортивна медицина та психологія спорту.</i>		
1.	Сучасні уявлення про спортивну медицину. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм.	4
2.	Функціональні проби. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності. Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження.	4
3.	Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Психологія спорту.	4
<i>Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація та ерготерапія.</i>		
4.	Загальні основи реабілітації. Поняття про мультидисциплінарну команду. Роль фізичного терапевта та ерготерапевта в роботі реабілітаційної команди. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб. Особливості використання засобів реабілітації у хворих з COVID-19.	4
5.	Фізична реабілітація та ерготерапія в хірургії, травматології та ортопедії.	4
6.	Фізична реабілітація та ерготерапія при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи.	4
7.	Фізична реабілітація та ерготерапія хворих дітей раннього віку. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.	4
8.	Залік	2
РАЗОМ		30

13. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Сучасні уявлення про спортивну медицину. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм.	6
2.	Функціональні проби. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності. Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження.	8
3.	Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Психологія спорту.	6
4.	Загальні основи реабілітації. Поняття про мультидисциплінарну команду. Роль фізичного терапевта та ерготерапевта в роботі реабілітаційної команди. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб. Особливості використання засобів реабілітації у хворих з COVID-19.	8
5.	Фізична реабілітація та ерготерапія в хірургії, травматології та ортопедії.	8
6.	Фізична реабілітація та ерготерапія при захворюваннях і травмах центральної та периферичної нервової системи.	8
7.	Фізична реабілітація та ерготерапія хворих дітей раннього віку. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.	6
Усього		50

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графологічні схеми практичних занять).
- Написання рефератів

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Визначення спортивної медицини як клінічної дисципліни. Основні напрями роботи спортивного лікаря.
2. Особливості медичного обстеження осіб, що займаються фізичною культурою та спортом.
3. Методика комплексного лікарського обстеження фізкультурників і спортсменів, види лікарських обстежень.
4. Особливості збору загального і спортивного анамнезу.
5. Особливості загального лікарського огляду органів та систем.
6. Визначення терміну «фізичний розвиток». Фактори, що визначають фізичний розвиток людини. Методи дослідження фізичного розвитку та стану опорно-рухового апарату (соматоскопія і антропометрія). Методи оцінки фізичного розвитку (стандартів, антропологічного профілю, індексів та ін.).
7. Поняття про функціональні проби та їх значення в функціональній діагностиці. Основні завдання функціонального дослідження. Види функціональних проб.

8. Функціональні проби з затримкою дихання (Штанге, Генчі-Сабразе), навантажувально-дихальні проби. Методика проведення й оцінка.
9. Функціональні проби зі зміною положення тіла у просторі (ортостатична, кліностатична). Методика проведення й оцінка.
10. Методика проведення функціональної проби Мартіне-Кушелєвського.
11. Типи реакції серцево-судинної системи на стандартне фізичне навантаження.
12. Розподіл осіб, що займаються фізичною культурою, на медичні групи.
13. Поняття про загальну фізичну працездатність. Методи визначення фізичної працездатності. Показання та протипоказання для призначення навантажувальних тестів. Умови проведення тестування.
14. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні субмаксимального тесту PWC170 (при велоергометрії, степергометрії).
15. Методи визначення МСК. Розрахунок показника МСК за номограмою Астранда і за величиною PWC170.
16. Тести Руф'є, Наваккі, Гарвардський степ-тест, Купера: методика проведення та оцінка результатів тестування.
17. Загальні закономірності змін функціонального стану організму під впливом фізичних навантажень різної інтенсивності (мінімальних, оптимальних, надмірних).
18. Зміни функції кровообігу, дихання, системи крові, виділення, травлення, імунної системи під впливом оптимальних фізичних навантажень.
19. Поняття про гостру та хронічну фізичну перенапругу.
20. Причини виникнення передпатологічних станів, захворювань і ушкоджень під час занять фізичною культурою та спортом.
21. Гострі патологічні стани (печінково-більшовий синдром, гравітаційний шок, гіпоглікемічний стан та ін.), причини виникнення, невідкладна допомога.
22. Перетренованість, причини виникнення, стадії перетренованості.
23. Поняття про «фізіологічне» та «патологічне спортивне серце».
24. Хронічні ураження та перенапруження опорно-рухового апарату.
25. Реабілітація, види, завдання.
26. Фізична терапія, засоби, форми та методи ФР. Періоди та етапи ФР.
27. Поняття про мультидисциплінарну команду.
28. МКФ, поняття про біопсихосоціальну модель.
29. Індивідуальний реабілітаційний план, його структура.
30. Завдання та особливості методики ФР при інфаркті міокарда з переліком спеціальних вправ.
31. Завдання та особливості методики ФР при ішемічній хворобі серця з переліком спеціальних вправ.
32. Завдання та особливості методики ФР при гіпертонічній хворобі з переліком спеціальних вправ.
33. Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації при бронхолегеневій патології.
34. Завдання та особливості методики ФР при пневмонії з переліком спеціальних вправ.
35. Завдання та особливості методики ФР при бронхіальній астмі з переліком спеціальних вправ.
36. Особливості використання засобів реабілітації у хворих з COVID-19.
37. Завдання та методи ФР залежно від періоду (імобілізаційний, постімобілізаційний, відновний) та методу лікування. Обґрунтування вибору засобів та форм ФР.
38. Показання та протипоказання до застосування засобів ФР при ортопедичних порушеннях у дітей.
39. Особливості методики і спеціальні вправи при плоскостопості, порушеннях постави та сколіозі.
40. Особливості методики і спеціальні вправи при уродженій м'язовій кривошії, уродженому вивиху стегна.

41. Показання та протипоказання до застосування засобів фізичної реабілітації при неврологічних захворюваннях.
42. Завдання та особливості методики ФР при гострому порушенні мозкового кровообігу.
43. Сучасні технології фізичної реабілітації хворих на дитячий церебральний параліч.
44. Особливості відновно-компенсаторної терапії при невриті лицевого нерва, спеціальні фізичні вправи.
45. Задачі та особливості методики лікувальної гімнастики у дітей раннього віку при рахіті та гіпотрофії.
46. Особливості методики використання фізичних вправ для жінок з нормальним перебігом вагітності залежно від триместру.
47. Особливості методики застосування засобів фізичної терапії у пологах та післяпологовому періоді.
48. Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації в гінекологічній практиці.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- складання індивідуального реабілітаційного плану;
- вирішення ситуаційних задач.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах (анатомія, фізіологія, патофізіологія, фізика тощо), проводиться методом фронтального усного опитування або написання контрольних робіт.

Поточний контроль знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюється на кожному практичному занятті і включає перевірку знань теоретичного матеріалу теми та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою: усного фронтального опитування, вирішення тестових завдань I -II рівня; контролю практичних навичок при розборі хворих; контроль сформованих теоретичних знань, умінь за допомогою вирішення ситуаційних клінічних завдань; оцінки результатів функціонального дослідження.

Проміжний контроль знань, умінь та практичних навичок студентів проводиться під час залікових занять з окремих розділів предмету, з оцінкою теоретичних знань та якості сформованих у студентів практичних навичок та умінь.

Підсумковий контроль знань і практичних навичок студентів здійснюється в усній формі під час останнього практичного заняття. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4 - бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 200 балів.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/30,0	2 (№№ 1-2)	7	27	21	17	0	11	123

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, але не більше 12 балів (27 балів x 7 тем = 189 + 11 балів за індивідуальну роботу = 200 балів).

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальне завдання студента (Наприклад: 17 балів x 7 тем = 119 +4 бали за індивідуальну роботу = 123 бали).

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів /В.В.Абрамов, В.В.Клапчук, О.Б.Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В.Абрамова та доцента О.Л.Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.

19.2. Допоміжна

1. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях: [навч.- метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущенко. – Київ: Козарі, 2009. – 74 с.
2. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації : навч. посіб. / А. С. Вовканич. – Львів: ЛДУФК, 2013. – 184 с.
3. Магльована Г. П. Основи фізичної реабілітації / Магльована Г. П. – Львів: [Ліга-Прес], 2006. – 147 с.
4. Марченко О. К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: навч. посіб. / О. К. Марченко. – Київ: [Олімп. література], 2006. – 194 с.
5. Медицинская реабилитация / Т. А. Золотарева, К. Д. Бабов, Б. А. Насибуллин [и др.]. — К.: КИМ, 2012. — 496 с.
6. Медицинская реабилитация: учеб. для студ. и врачей / подобщ. ред. В. Н. Сокрута, Н. И. Яблучанского. – Краматорск: Каштан, 2015. – 575 с.
7. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник / Мухін В. М. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ: Олімп. література, 2010. – 486 с.

8. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
9. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. - Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 372 с.
10. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. / За заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – 234 с.
11. Реабілітаційний масаж : підручник / Л.О. Вакуленко, Д.В. Вакуленко, О.В. Кутакова, Г.В. Прилуцька. – Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 524 с.
12. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В.М.Сокрута. — Краматорськ: Каштан, 2019. — 480 с., 32 іл.

19.3. Інформаційні ресурси:

1. [http: moodl.bsmu.edu.ua](http://moodl.bsmu.edu.ua).
2. moz.gov.ua.
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Полянська Оксана Степанівна – професор кафедри, доктор медичних наук,
2. Амеліна Тетяна Миколаївна – доцент кафедри, кандидат медичних наук.